

„Az autonómiák között elvész a minőségre vonatkozó felelősség”

Szira Judit, a Fővárosi Közgyűlés Oktatási Bizottsága tagja (SzDSz)

Educatio: Kérlek, mutakozz be.

Szira Judit: A Szabad Demokraták Szövetségének vagyok külső szakértője az Oktatási Bizottságban. Sz. J.: Az Oktatási Bizottságban vannak választott tagok, a különböző pártok képviselői, és vannak meghívott külső szakértők. Az OB 15 tagú. Az SzDSz-nek van két politikus tagja, Spira Veronika és Geberle Erzsébet, és két külső szakértője, Andor Mihály és én.

E: Mit csináltál, mivel foglalkoztál korábban?

Sz. J.: Matematika-kémia szakos tanár vagyok, és a 70-es évek legvégén kezdtem tanítani a nyolcadik kerületben, a Köztársaság tér tájékán, a Bezerédi utcában. Ez a kezdés eléggé meghatározta a későbbi pályámat. Ott akkoriban is nagyon sok hátrányos helyzetű gyerekek voltak, sok roma család lakott a környéken, és így ebbe az irányba fordult az érdeklődésem. Nagyon szerettem ott dolgozni, de sajnos már akkor is csökkent a gyereklétszám, a nyolcadik kerületben különösen, így bezárták az iskolát, és egy szakközépiskola nyílt a helyén. Aztán ismeretségbe kerültem Solt Ottóliával, később Liskó Ilonával, és ezek az élmények mind ugyanebbe az irányba nyomtak engem. Amikor a Soros Alapítvány egy nagy közoktatás-fejlesztési programot indított, akkor abbahagytam a tanítást.

1993-tól a Soros Alapítványnál egy nagy költségvetéssel, évi 6 millió dollárral, gazdálkodó, nagy közoktatás fejlesztési program indult. Ott voltam programigazgató. Az alapítványnál is elsősorban a szegények ügye és az esélyteremtés lehetősége érdekelt. Szakmailag nagyon sokszínű fejlesztési programot kezdtünk, az oktatásügyi vezetők képzésével, a történelem tantárgy modernizálásával, az informatikai fejlesztésekkel, környezeti neveléssel is foglalkoztunk, ösztöndíjprogramokat találtunk ki szegény gyerekeknek, a roma diákokat pedig nemcsak az ösztöndíjjal, hanem mentortanári segítséggel kombinált ösztöndíjjal segítettük. A programok igyekeztek figyelembe venni a legújabb szakmai eredményeket, fejlesztéseket. Sok nagyszerű munkatárs, szakértő és kurátor dolgozott akkoriban az alapítványnak. A programokban igyekeztünk körültekintőek lenni, csak néhány példát említek: például a tolerancia témában nagyon haladó Szentől szembe a történelemmel és önmagunkkal című amerikai fejlesztésű tananyagot adaptáltuk a magyarországi viszonyokra, külföldön kiképeztettük a trénereket, majd itthon tanártréningeket szerveztünk, és csak azok a tanárok kapták meg a könyveket, akik sikerrel elvégezték a képzést. Néhány év elteltével segítettünk ezeknek a tanároknak, hogy létrehozzák a saját civil szervezetüket, és ezzel be is fejeztük ezt a fejlesztést. Ma is sikerrel működik a Hannah Ahrend Alapítvány.

Az Önfejlesztő iskolák programban az iskolákból, akkor még szokatlan módon, nemcsak egy tanár érkezett, hanem hárman, és az igazgató mindenképpen ott kellett, hogy legyen. Közösben dolgozták ki saját pedagógiai programjukat és a helyi tantervüket, ez akkoriban került be a jogszabályba. A közös munka után az iskolában a tantestülettel dolgoztak tovább, és az újabb alapítványi tréningen megbeszélték az otthoni munka tapasztalatait. Egy évben négy, egyhetes tréninget tartottunk. Animátorok és oktatáskutatók segítettek a munkájukat. A litván Soros Alapítványtól vettük át ezt a módszert. A programban résztvevő ötven iskola létrehozta az Önfejlesztő iskolák Egyesületét. A következő évben meghirdetett tréningen már az előző évi tanárok is dolgozhattak, mint animátorok. A roma gyerekeket ösztöndíjjal és mentortanárral segítettük. Az ösztöndíjasokat nyáron táborozni vittük, és a tanároknak igyekeztünk szakmai segítséget nyújtani. Ők is eljöt-

tek három napra a táborba, és egy módszertani kiadványt is készítettünk nekik. Mint a fenti példából is látható, az alapítvány nemcsak pénzt osztott, hanem taneszközt, képzést, fejlesztésekben való részvételt is. Azt hiszem, ezek a programok komoly hatással voltak az oktatásügyre.

Négy évig dolgoztam a Soros Alapítványnál. Utána külföldön voltam, de ott se szakadtam el a hátrányos helyzetűek ügyétől. Tagja lettem egy oktatási bizottság melletti bizottságnak, mint idegen anyanyelvű. Ez Kaliforniában volt, ott dolgoztam a Palo Alto-i bizottságban, az angol, mint második nyelv tanítása területen. Akkoriban nagyon komoly politikai vita folyt az angol nyelv tanításáról Kaliforniában. Egy republikánus kaliforniai kongresszusi képviselő népszavazási javaslatot tett, ami arra vonatkozott, hogy a bevándorló, nem angol anyanyelvű gyerekeket jobb lenne nem az addigi rutin szerint integráltan, a többiekkel együtt tanítani az általános iskolában. Ott a közoktatásban szigorú iskolai körzetek vannak. Úgy tanultak, hogy az első két óra volt az angolra, mint second language-re, és a többi órában mind együtt tanultak a többiekkel, akár milyen gyenge is volt az angoltudásuk. Akkor ennek a republikánus képviselőnek az volt az ötlete, hogy legyen külön iskola a bevándorló gyerekeknek, és ott majd jó alaposan megtanulják az angolt, aztán ha már nagyon jól tudják a nyelvet, akkor mennek be a többiek közé. Az indoka az volt, hogy a nyelvet nem elég jól tudók hátráltatják a többieket a haladásban. Ott egy hatalmas nagy mozgalom volt ez ellen a javaslat ellen, én is csináltam mindent, amit lehetett, tüntettem és írtam is ellene. Leszavazták a végén, és maradt minden a régi ben.

Amikor hazajöttem 1998-ban, akkor kerültem be a főváros Oktatási Bizottságába, és azóta is tagja vagyok. Mellette dolgoztam, mert ez nem főállás. Legutóbb az Oktatási Minisztériumban voltam Mohácsi Viktória (a hátrányos helyzetű és roma gyerekek integrációjáért felelős miniszteri biztos) tanácsadója, most a Világbank és a Nyílt Társadalom Intézet által alapított Roma Oktatási Alapnak dolgozom.

E: Miért vállaltad el az OB-ben a munkát? Mit szeretnél volna elérni?

Sz. J.: Elsősorban azért, mert azt gondoltam, hogy mivel dolgoztam oktatási intézményben, iskolában, aztán a legnagyobb non-profit intézménynél volt szerencsém dolgozni, hogy a fenntartói szinten mind a két tapasztalat hasznos lehet. Gondolom, ezért is kértek fel, ezért is gondoltak rám, hogy valaki, aki hosszan tanított is, meg a non-profit szférát is ismeri, ráadásul ott bizonyos értelemben oktatáspolitikai kezdeményezésekben vett részt, hasznos lehet az önkormányzatnak. Azt gondoltam, hogy a fenntartó szint Magyarországon, különösen a rendszerváltás után, egy olyan komoly szint, hogy azt hittem, azt reméltem, hogy azontúl, hogy ez nekem egy nagyon érdekes tapasztalat lesz – és ebben a részében nem is csalódtam –, az én tapasztalatom is hasznos lehet. Ebben a részében bizonyos fókig csalódtam.

E: Erre a csatlósásra majd visszatérnénk, de előbb mond el nekem az OB összetételét.

Sz. J.: A választási eredmények függvényében a koalíciós tárgyalások során dől el, hogy melyik párt hány képviselőt küld a különböző bizottságokba és hány külső szakértőt. Az OB-ben van öt szocialista képviselő, ebből kettő külsős, négy SzDSz-es képviselő, abból is kettő külsős, és van hat ellenzéki. A FIDESZ-nek egy képviselő tagja van a bizottságban, és három külső szakértője. Egy MDF-es képviselő van a bizottságban. Az ellenzékéből a legjobb kapcsolatomban Balczó Zoltánnal van, aki a MIÉP, majd a JOBBIK képviselőjeként ül a bizottságban. Sok alapvető szakmai kérdésben egyetértünk, és nem politizálunk.

E: Milyen céljai vannak az SzDSz-nek az oktatás terén, milyen a programja?

Sz. J.: A program címe, Európai tudás, európai lehetőségek. Budapest Európa egyik keleti oktatási központja. Nemcsak az itt élők, de az ország távoli területein, illetve a határokon túl

lakók, és más kelet-közép-európai országok diákjai is gyakran választják a magyar fővárost. Budapest az ország legnagyobb oktatási centruma: több százezer 18 év alatti diák tanul a városban, és a foglalkoztatottak majdnem 10 százaléka ebben az ágazatban dolgozik. Ez már ma is az oktatási intézmények hatalmas súlyáról árulkodik, és várhatóan a számok növekedni fognak a közeljövőben. Szeretnénk, ha néhány év alatt a középiskolai beiskolázottság 80–85 százalékra, az egyetemi 40 százalékra emelkedne. Ez két okból is fontos Budapestnek: egyrészt a jó színvonalú, ingyenes alap- és középfokú oktatás a társadalmi esélyegyenlőség egyik alapja lehetne, másrészt a jól képzett munkaerő a gazdaság fejlődésének az alapfeltétele. Bár az oktatási intézményeket nem kizárólag a Fővárosi Önkormányzat tartja fenn, a kerületekkel néhány éve megkötött együttműködési megállapodás alapján a főváros meghatározó szerepet vállalt az információcserében és a szakmai munka javításában. Bár Budapesten szinte az iskolák szinte minden fajtája megtalálható, vannak nagyon hátrányos helyzetű társadalmi rétegek, főleg a romák, illetve a nagyon szegény, alacsony iskolázottságú családok gyermekei, akiknek nem jut megfelelő szintű oktatás. A legnehezebb helyzetben az iskolázatlanok és a korábbi, elavult képzési szerkezetű szakképző iskolákból kikerült pályakezdők vannak és az ő gyerekeik. Sajnos jól tudjuk, hogy vannak olyan kerületei a fővárosnak, ahol szegregált iskolákban tanulnak a gyerekek, és ezt a problémát a kerületek, legjobb szándékuk ellenére sem tudják maguk megoldani. Én reménykedem abban, hogy egy ilyen nagy városban, ilyen nagyszerű tömegközlekedéssel, a szegregáció előbb utóbb kiküszöbölhető lesz.

A PISA vizsgálatból, és más mérésekből kutatásokból tudjuk, hogy vannak nagyon gyengén teljesítő szakiskoláink, ahol a gyerekek, fiatalok a minimális képzettségi, műveltségi szintet sem tudják elsajátítani. Azt hiszem, ezen a helyzeten is mielőbb változtatni kellene. Úgy tűnik, hogy az Oktatási Minisztérium szakiskolai fejlesztési programja, és más kezdeményezések nem bizonyultak elég hatékonyak, így tovább kell gondolkodnunk és én nagyon szeretném, ha a fővárosnak lenne válasza ezekre a bajokra.

Az SzDSz választási programjában hangsúlyosan szerepel az esélyegyenlőség ügye, ennek egyik hatékony eszköze az a szakkollégiumi rendszer, amely a főváros által üzemeltetett középiskolai kollégiumokban működik. Mindez persze fontos, de messze nem elegendő, tovább kell gondolni az esélyteremtés lehetőségeit.

Az OB számára az egyik legfontosabb feladat a színvonalas szakképzés biztosítása a városban. Budapesten található az ország szakképző intézményeinek negyede, a legtöbb a főváros fenntartásában. A budapesti szakközépiskolákban tanulók harmada nem budapesti, háromnegyed részük Pest megyei. A szakközépiskolai képzés csak részben tud lépést tartani a gyorsan változó követelményekkel. Főként a korszerű informatikai és termelés-technológiai ismeretekkel rendelkezők iránt növekszik a kereslet, tehát a képzést is ennek megfelelően kell alakítani.

Az SzDSz igyekszik teljesíteni a választási ígéreteket. Ez persze nem megy egyszerűen, hiszen nem vagyunk többségben, koalíciós kormányzás van, és az oktatásért felelős főpolgármester helyettes nem SzDSz-es. Így aztán vannak ügyek, amelyek megoldhatóak közös akarattal, és vannak, amelyek nem. De ez így van rendben, akkor is, ha sokszor fáj, hiszen ez egy választott politikai testület, ahol mindenkinek megvannak a preferenciái. A külső szakértők helyzete egy kicsit kényes. Hiszen mi úgy érezzük, én legalábbis úgy érzem, hogy a szakmai szempontok miatt hívtak be minket a bizottságba, mégis sokszor politikai szempontok szerint kell szavoznunk, a koalíciós partnerrel történt megállapodások miatt. Ez is lehet elvárás, és ez rendben is van. Sokszor mégis kellemetlen, néha pedig lehetetlen.

E: Vannak-e szakmai viták az OB-ben?

Sz. J.: Nem jellemző. Elvi kérdés, hogy az OB nem a szakmai viták helye, mert ez nem szakmai testület. Azért vannak időnként szakmai viták, különböző napirendi pontok különböző mértékű vitákat váltanak ki. Amikor a közoktatási fejlesztési terv elfogadása van napirenden, vagy a közoktatási intézmények minőségfejlesztési tervének az elfogadása, vagy a költségvetés tárgyalása, aminek komoly oktatáspolitikai következményei vannak, akkor az egy sokkal hosszabb napirendet jelent. Ezek hosszabb vitákat jelentenek, mint hogy egy iskolában a tornaterem felújítására szánt összeget megszavazzuk, vagy hogy a beruházási tervet megszavazzuk. Ami nem azt jelenti, hogy a beruházás a fenntartónak ne lenne fontos feladata, mert a beruházásokat nagyon komolyan figyeljük, és egy komoly, hét évre szóló fejlesztési terve van a fővárosnak.

E: Abban nincsenek viták, hogy mikor melyik iskolát újítsák fel?

Sz. J.: Vannak, persze, hogy vannak. De ez engem nem érdekel nagyon, mert hozzá tartozik az igazsághoz, hogy valamennyi pénz van, és nyilván a sokszorosát is el lehetne költeni. Azt hiszem, hogy azt nyugodtan el lehet mondani, hogy a fővárosban átgondolt, és folyamatos, tervezett fejlesztés folyik, és ez elég jól megy. Persze lassan megy, de erről nem akarok siránkozni. Egy komoly, négyemeletes, 800 fős iskolát felújítani nagyon komoly pénzt jelent, de amikor felújították, akkor az rendben van. És mi nemcsak külsőt, nemcsak homlokzatot újítunk fel, hanem energetikai szempontból is, felújítunk fűtést, nyílászárót, mindenfélét. Hiszen a főváros tartja fenn ezeket az iskolákat, nem mindegy, hogy milyen állapotban vannak. Az oktatási ágazat EIB hitelből és önkormányzati saját forrásból megvalósuló intézmény-rehabilitációs programjának előkészítése 2003-ban kezdődött, és a tervek szerint 2004–2010-ig tart, a forrás közel 32,5 milliárd Ft. Az *energiagazdálkodást* racionalizáló program befejeződött, és összesen 1,953 milliárd Ft-ot fordított erre a város. E keretből az előzetes energiahatékonysági felmérésekben épületeként meghatározott feladatokra, úgymint fűtés, világítás, víz ellátási rendszer korszerűsítések, nyílászáró cserék, felújítások stb. készültek el.

A másik, ami viszonylag rendben van, az a szakmák struktúrája. A 90-es évek közepén volt egy nagy szakmastruktúra átalakítás, amikor a nem piacképes – amivel egyáltalán nem lehetett már elhelyezkedni – szakmák képzését megszüntette a főváros, és az egész szakmastruktúra modernizációja megtörtént. Ez azóta is folyamatosan történik. Persze ez nagyon nehéz egy ekkora városban, ahol ennyiféle szereplő van, mert vannak alapítványi meg magán intézmények, egyre több. De végül is a szakképzés egy jól működő dolog. A kereskedelmi, közgazdagsági szakmákban, mert erre van a legnagyobb igény, Budapesten van a legtöbb munkalehetőség. Nem könnyű tervezni, nem könnyű számolni, hogy mire van szükség és mennyire. De ezt folyamatosan csinálja az önkormányzat, és igyekszik a szakmai struktúrát karbantartani. Figyeljük a munkaerőpiaci előrejelzéseket, és igyekszünk ezekhez tervezni. A jelentkezéseket is figyeljük, hogy hova mennyien jelentkeznek. A szakképzésnek ezzel a részével foglalkozunk. Szóval ez viszonylag rendben van. Ez egy stratégia mentén történik. A másik, amivel viszonylag elégedettek lehetünk, és azt gondolom, hogy az is rendben van, azok a kollégiumok. A kollégiumokat is mi tartjuk fenn, és van kollégiumi koncepciónk. De hogy ki megy el kollégiumba tanárnak, az már probléma. Természetesen a főváros sem tud elegendő bért adni a nevelőtanároknak.

E: Mi ez a kollégiumi koncepció?

Sz. J.: A koncepció abszolút megfelel a szakmai fejlesztési szempontoknak, a gyerekek érdekérvényesítésére, közéletükre, a különböző modern tanulmányi lehetőségekre, te-

hát a számítógépes, az idegen nyelvi és egyéb lehetőségekre is gondol. Az iskolával való kapcsolattartás, a szülőkkel való kapcsolattartás – ezek benne vannak. Egy olyan fajta gyerekbarát kollégiumot képzel el, ami a lehetőségek szerint egy ekkora városban megvalósítható. A kollégium az én szempontomból nagyon fontos dolog, hiszen az esélyteremtés fontos helyszíne.

E: Mi az OB hatásköre a kollégiumokkal kapcsolatban, a koncepción túl?

Sz. J.: Ez egy nagyon nagy kérdés, hogy mi az OB hatásköre, illetve mit gondol az OB a hatásköréről, és mi lehetne a hatásköre. Mert egyrészt kötelessége a koncepció megalkotása, kötelessége a koncepció megvalósításának nyomon követése, és kötelessége a törvényességi hatósági felügyelet az intézmények fölött. Ezt a törvény leírja. De a gyakorlatban ez úgy működik, hogy megvannak a fenntartónak a koncepcionális elképzelései, a fenntartó igényli a normatívát. A fővárosi önkormányzat a legnagyobb vonalú fenntartó az egész országban, mert megduplázza a normatívát, sőt, még azon túl is hozzátesz. Azt lehet mondani, hogy a főváros a finanszírozás szempontjából a lehetősége maximumát adja.

E: És ez hogyan alakult ki? Mert azért ez bizonyára egy politikai döntés volt?

Sz. J.: Ez egy abszolút komoly politikai döntés volt, illetve inkább gazdasági döntés. Részben a koalíciónak köszönhető, és a volt ügyosztályvezetőnek is, aki egy határozott, miniszteriumi és önkormányzati adminisztrációban jártas, kardos asszony volt, aki egyszerűen tudta, hogy hogyan lehet egy önkormányzatban érdeket érvényesíteni és pénzeket kiharcolni. Az már más kérdés, hogy a pénzek milyen hatékonyan vannak elkölthetve, hogy ez a gyerekeknek milyen minőségű és hatékonyságú ellátást nyújt, és mennyire eredményes. Tehát a normatíva minden intézménynél nagyon rendesen ki van egészítve. Mi egy nagyon komoly finanszírozási modellt dolgoztunk ki, ugyanúgy, ahogy az egész fővárosban, hiszen a fővárosnak a finanszírozási részével semmi baj nincs, nincs eladósodva, hitelképes, tőkije van stb. Ezt Demszky mindig el is szokta mondani és ez így igaz, erre büszkék is lehetünk. Ugyanez igaz az oktatásra is. Az oktatás finanszírozása, a fent már említett feladat alapú finanszírozás nagyon modern és jó megoldás, 1999 óta működik így a főváros. A feladatfinanszírozás azt jelenti, hogy nem egyszerűen továbbadjuk a normatívát, ami a gyerekek száma után érkezik, hanem a feladatot nézzük, amit ellát az iskola, és annak függvényében finanszírozzuk az iskolát. Így az iskolák biztosak lehetnek abban, hogy minden feladatot, amit elvállalnak és az önkormányzat is jóváhagy, azt el tudnak majd látni, lesz rá fedezet.

Ez azt jelenti, hogy a különböző feladatokhoz mérten differenciál a finanszírozás, és mindenki megkapja azt a pénzt, ami ahhoz a feladathoz kell. Persze nem akarom túl rózsaszínre festeni a képet, mert azt is mondhatja egy iskola, hogy de én még szerettem volna megbontani a magyart is, mert annyira gyengék a gyerekek, akik idejárnak, hogy még ez is nagyon kellene... De hát minden nem megy.

E: Ki határozza meg, hogy mi a feladat költsége?

Sz. J.: Attól függően, hogy matematikát tanítanak, vagy esztergálnak vagy nyelvet tanítanak, mi a feladatot finanszírozzuk, és ehhez van egy eljárás, hogy mi mennyibe kerül. Ezt is sokan vitathatják, de ennek alapján az iskola előkészíti a költségvetését, az ügyosztályon vitatkoznak velük, küzdenek egymással, ez a dolguk. És aztán megállapodnak, és mi aszerint finanszírozunk. Mi ebbe nem nagyon szoktunk beleszólni, mert ez tipikusan ügyosztályi feladat, ott vannak a referensek, ők tudják, hogy az adott iskolában tényleg annyi-e a reszelés vagy nincs szükség erre. Mi ezt elfogadjuk. A finanszírozás tulajdonképpen rendben van. Lehet bírálni, lehet folyamatosan javítani, de ahhoz képest, ami más önkormányzatoknál van, nálunk nagyon jó a helyzet. Ezért sok középfokú intézmény boldogan bejönne a főváros fennhatósága alá, hiszen a fővárosban jobbak a tanári

fizetések. Minden évben be is jön egy-kettő, idén a Veres Pálné és az Eötvös. A kerületek egyre több középfokú intézményt átadnak.

E: Ki dönt arról, hogy átveszi-e az iskolát a főváros?

Sz. J.: Először a kerület dönt, aztán az OB javaslata alapján a Közgyűlés megszavazza. Ilyenkor van egy vita arról, hogy a kerület mit akar tenni az iskolával. Mert ők nem akarják megszüntetni az intézményeket, mert melyik kerület vállalja, hogy becsukja a gimnáziumot? Azt mondja, hogy a középfokú feladatellátás számára nem kötelező, mert ő helyi jogú önkormányzat, ezért átadja a feladatot a megyei jogú fenntartónak. Mi akkor azt kérdezzük, hogy a feladatot adja át vagy az intézményt adja át. Ha nem adja át az intézményt, akkor csukja be ő, mert ez az ő problémája politikailag, munkajogilag, minden szempontból. Általában ezt nem szokták vállalni, és átadják a feladatot az épülettel együtt. Mégis mindig vannak olyan dolgok, amit nem kapunk meg az épülettel, a napközis tábort, a balatoni nyaralót pl. nem adják át az iskolával együtt. Most úgy néz ki, hogy a gimnáziumokat előszeretettel adják át, és az OB legtöbb tagja azt gondolja, hogy ez egy jó irány. Tulajdonképpen az lenne helyes, ha ez központilag szabályozottan úgy működne, hogy a megyei jogú fenntartónál lenne az összes középfokú intézmény, mert akkor sokkal több koncepcionális kérdésben lehetne egyértelmű a helyzet. Főleg manapság, amikor a gimnáziumot és a szakközépiskolát nem különbözteti meg egymástól semmi más, csak az, hogy a szakközépiskolában majd lehet szakmát is tanulni az ötödik évtől, de gyakorlatilag ugyanúgy az érettségire készít fel, mint a gimnázium. A koncepció szempontjából, a gyereklétszám, meg a tanármozgás, a szakmai fejlesztések szempontjából sokkal jobb lenne, ha mindezek egy fenntartónál lennének.

E: A párpolitika mennyire befolyásolja az OB döntéseit? Mik azok a területek, ahol komoly politikai csatározás folyik?

Sz. J.: Leginkább a költségvetésnél vannak pártpolitikai harcok. A koalíciós pártok más szemlélettel néznek a költségvetésre, hiszen ők vezetik a Városházát, tudják, hogy nincs pénz mindenre. Bár az is igaz, hogy – és ez a sajtóból tudható – ez inkább az SzDSz-re vonatkozik, főleg amíg Atkári János volt az SzDSz alpolgármestere, és ő tartotta a kezében a kasszakulcsokat. Az SzDSz különben sem egy osztogató párt, a liberálisok rászorultsági alapon osztogatnának, ha van mit. Az MSzP-ben ezt sokszor másképp gondolják, itt vannak vitáink. Nem az ötletekkel van a baj, hanem azzal, hogy sokszor irreálisak. Például, hogy minden gyerek ingyen tankönyvet kapjon, ezt mi évek óta ellenezzük. Azt gondolom, hogy csak rászorultsági alapon szabad tankönyvet osztani, és nemcsak azért, mert nincs rá pénz, hanem mert nem helyes, ha az állampolgárok, akiknek van jövedelmük, nem maguk veszik meg a tankönyveket.

Amióta az OB-ben vagyok, minden évben vita van a tábor pályázatokból. Nem sikerült hat év alatt befolyásolnom a bizottságot, hogy csak az igazán szegények, és rászorultak táborozását támogassuk, és hogy ez egyrészt szakmailag lehetséges, másrészt nagyon fontos elv. Szerintem nem elfogadható, hogy a nem rászorultak is az állami, önkormányzati különtámogatásokban részesülhessenek. Nem csak a pénzhány miatt, hanem a demokratikus értékrendszerrel is ellenkezik. Itt utalnék a fent említett csalódásra, ha az ember túl sokat marad kisebbségben, az nem könnyű. Mindenesetre úgy döntöttem, hogy többet nem veszek részt a tábor pályázatok bírálatában.

Arról, hogy hogyan tartsuk fenn az iskolákat, hogy egészítsük ki a normatívákat, ebben sem az ellenzék, sem mi nem szoktunk vitatkozni. Olyan abszurd ötlet sincs, hogy mondjuk 10 ezerrel toldjuk meg a kiegészítést, mert mindenki tudja, hogy ekkora rendszerben ez nem lenne észszerű. Tehát a normatív támogatás és a kiegészítés rendben van. Hogy ez

belül hogyan oszlik meg, abban sincs vita, mert azt rá lehet bízni a szakapparátusra. De az extra dolgokról vita van. Például amikor a minisztérium számítógép vásárlási lehetőséget kínált, akkor a fővárosi tanároknak az önkormányzat kiegészítő részt akart biztosítani. Ez hasonló vita, mint a tankönyveké. Én erről is azt gondolom, hogy rászorultsági alapon tegyük, mert tanár és tanár helyzetében nagy különbségek lehetnek. Van, aki be se adná az igényét, és van, aki valóban rászorul. Erről az MSZP-vel szokott vita lenni. De van, amiben tökéletes egyetértés van, ilyen volt például az idegen nyelvi fejlesztési program. Erről 4–5 éve kezdődött el a diskurzus. A nyelvoktatásban a szakközépiskolák nagyon le vannak maradva, ezért egy nagy nyelvi fejlesztést terveztünk. Az első előterjesztés még abban gondolkodott, hogy minden nyelvtanárnak emeljük meg a fizetését. Erről lett egy szakmai vita, és végül egy jó koncepció alakult ki, amely szerint a tanároknak képzést adunk, és több óraszámot. A több óraszám ugyan több munka, de akkor a gyerekeknek is jut valami, mert több nyelvvórájuk lesz. Annak a tanárnak adtunk több nyelvvóra lehetőséget, aki elvégezte a képzést. Abban mindenki teljesen egyetértett, hogy a nyelvi fejlesztő programra külön költségeket kell fordítani és ez azóta is folytatódik.

E: Mit képvisel az ellenzék?

Sz. J.: Úgy viselkedik, mint minden ellenzék, és ez így van jól. Tehát azt képviseli, hogy miért adunk ilyen kevés pénzt, miért küldjük el a tanárokat, miért csukjuk be az iskolát. Ezekről mindig komoly viták szoktak lenni. Most a legutóbbi vita tárgya, a racionalizálás kérdése volt. Ez azt jelenti, hogy mivel csökken a gyereklétszám, és a demográfiai mutatók ezt egyértelműen jelzik, kevesebb iskolára van szükség, ezért el kellett dönteni, hogy melyek azok az iskolák, amelyeket összevonunk más iskolával. Nemcsak a jobb hangzás miatt mondom, hogy összevonunk, mert ez tényleg így van. Mert a gyerekeket csak felmenő rendszerben lehet átcsoportosítani, a tanárokat is, tehát egy iskolabezárás éveket vesz igénybe, és ez valójában összevonás. De hogy melyik iskolát melyikkel vonjuk össze, melyik iskolára kisebb az igény, ez mindig vitakérdés. Nyilvánvalóan ez egy hálás ellenzéki téma, és minden faluban, városban és minden kerületben így működik, hogy amikor a kormányzó párt vagy pártok be akarnak csukni egy iskolát, akkor az ellenzék és a szülők nyilvánvalóan ez ellen szólnak. Holott mindenki tudja, hogy több a hely az iskolában, mint amennyi a gyerek. Aki kormányoz, annak a választókkal szemben is van felelőssége, tehát a választók pénzét nem költheti félig üres iskolára. Tehát gondolkodnia kell azon, hogy hány iskolára van szükség. Ebben a helyzetben kódolva van, hogy milyen szerepet visz az ellenzék. A legutóbbi vitánál mi magunk is úgy gondoltuk, mármint a liberálisok, hogy a mai szakmapolitikai szokások szerint szerencsés, ha egy komoly indikátorokkal alátámasztott minőségi vizsgálat után hozzuk meg a döntéseket. Egy városban nincs akkora jelentősége, hogy helyileg hol van az iskola. Jó tömegközlekedés van, középfokú intézményekről van szó, a gyerekek utazása nem jelent gondot. Ugyanakkor nem kell, hogy egy kerületben három, azonos szakmát oktató iskola legyen. Persze az is lehet, hogy kell, ha például van egy jó minőségű tanműhely. Tehát ezek mind megfontolandó kérdések. Az egyik legfontosabb szempont a közpénz, amibe ezek az intézmények kerülnek, és a közpénznek a minél jobb és gazdaságosabb felhasználása. Most is folyamatban van egy ilyen vita, mert négy intézmény összevonásáról kell gondolkodni, és ez mindig hatalmas konfliktus.

E: Milyen területek vannak még, ahol ütközik az ellenzék és a koalíció?

Sz. J.: Az OB nem kifejezetten pártpolitikai hely. Az a probléma, hogy nem látjuk egyértelműen, hogy mint fenntartóknak mi a feladatunk az egész oktatási rendszerben, és ezzel sokan így vannak. Mert egyrészt benne vannak a törvényben a szabályok a feladattainkról, de az, hogy egy iskolában milyen munka folyik, és hogy milyen a tanítás, meny-

nyire eredményes, mennyire érdekes, mennyire szeretik a gyerekek, mennyire szeretik a szülők, mennyi a hozzáadott érték, ezekbe a szintekbe nekünk tulajdonképpen nincs beleszólásunk. Nem utasíthatjuk az igazgatót arra, hogy vegyen fel egy jobb matematika-tanárt, mert a mostani nem elég hatékony. Nekünk gyakorlatilag hatósági, törvényességi feladataink vannak. Ugye a törvény nagyon nyitott, hatalmas autonómiát biztosít. Egyrészt a minisztérium hatalmas autonómiát ad az önkormányzatnak, például mi döntjük el, hogy becsukjuk-e, kinyitjuk-e az iskolát, kit nevezünk ki igazgatónak stb. Másrészt mi hatalmas autonómiát adunk az intézményeknek. És úgy érzem, hogy az autonómiák között elvész a minőségért érzett felelősség.

E: Majd eldönti a szülő, meg a gyerek, hogy melyik a jó iskola?

Sz. J.: Így van. De ez nagy probléma azoknak a szülőknek, akiknek a gyereke nem jut be a jó iskolákba. És ez nekem is, mint OB-tagnak probléma, mert én jobban örülnék egy olyan egységesen működtethető rendszernek, amelyben a minőségnek komoly szerepe van. Nemcsak azért, mert azt gondolom, hogy mint a fenntartó képviselője felelősséggel tartozom ezért, hanem azért is, mert azt hiszem, hogy az iskolák és a tanárok szakmai fejlődésének nagyon fontos eleme lehetne, hogy tisztában legyenek azzal, hogy milyen minőségű az a munka, amit tőlük elvárunk. Nem mi, az OB, hanem a társadalom, a gyerekek jövődö munkáltatói és nem utolsó sorban a gyerekek és a szülők.

E: Az OB nem dönthet úgy, hogy kompetens legyen ebben?

Sz. J.: Nagyon szeretném, ha így döntene. Mert elvileg ezt megtehetné. Most felmerült, hogy milyen jó lenne, ha a főváros tudná, hogy milyenek az intézmények, ha egységes indikátor rendszer mentén lehetne gondolkodni, és ez az indikátor rendszer hozzáadott értéket és egyéb tényezőket is vizsgálna. Akkor látnánk, hogy melyek azok az intézmények, ahol szükség van fejlesztésre, és melyek szolgálhatnak mintául a többieknek. Vannak intézmények, ahol a szociális háttér alapján, a gyerekek összetétele alapján meghatározott, hogy ott mi történik. Azt gondolom, hogy a fővárosnak egy olyan tervben kellene gondolkodni, hogy a szociális összetétel szerint az iskolák homogenitása valamilyen módon megszűnjön. Jelenleg a homogenitás nemcsak a gyerekekre vonatkozik, hanem a tanárookra is, mert a tantestületek ugyanolyan homogének, mint a diákok.

Sokan büszkéek arra, hogy a főváros által fenntartott iskolából kikerülő gyerekek nagy számban bejutnak az egyetemre, versenyeket nyernek. Én inkább azt szeretném, hogy ne legyen olyan gyerek, aki nem szerez jó szakmát, és egyre több gyerek legyen, aki leérettségizik, teljesen függetlenül attól, hogy milyen iskolát végeztek a szülei, illetve függetlenül attól, hogy vannak-e egyáltalán szülei.

E: Hiszen nyilvánvalóan kényszerpályák vannak.

Sz. J.: Tudjuk, hogy vannak olyan iskolák, ahova a gyenge általános iskolai eredményt produkáló gyerekek érkeznek. Ott az iskolára szabott egyéni fejlesztést kellene megoldani. Meg lehetne próbálkozni azzal, hogy ez a fejlesztés minél összetettebb legyen, elsősorban pedagógiai és ifjúságpolitikai értelemben. A fővárosnak négy olyan iskolája van, amely kötelező beiskolázású, és ezekre ez különösen igaz. Az is érdekes kérdés, hogy egyáltalán helyes-e, hogy vannak ilyen iskolák. Mert elvileg minden gyereknek kellene, hogy legyen iskolája ezek nélkül is. Igazából ez a kötelező beiskolázás nagyon ronda dolog, mert ezzel azt ismerjük el, hogy előfordulhat, hogy egy fővárosi állampolgár gyerekeit minden fővárosi iskola elutasíthatja. Holott ez sérti a gyerekek oktatáshoz való jogát.

E: Mégis csak vannak ilyen iskolák, és ba lebet tudni, hogy ide a legbátrányosabb helyzetűek, a legtöbb iskolai kudarcot elszenvedett gyerekek mennek, akkor nem kellene ehhez speciális pedagógiai programot működtetni?

Sz. J.: Ez így van, speciális program kellene, hogy a hátrányaikból valamit ledolgozzanak. De erre sajnos nincs elegendő szándék, és erő. Némelyik iskolában nagyon jó tanárok próbálkoznak fejlesztésekkel. Most több szálon próbáljuk ezt a problémát orvosolni. Egyrészt egy második esély iskolát tervezünk indítani, a neve még nem biztos, hogy ez lesz, de ez lesz a funkciója. A cél az, hogy legyen egy olyan intézmény, amely rugalmasabb pedagógiai módszerekkel, akár egyénre szabott pedagógiai eljárásokkal, nem zsákutcás képzést kínálva, integráltan próbál fejleszteni. Úgy tűnik, hogy szeptemberben ez elindul. A másik az, hogy ha létrejön az előbb említett iskolákra lebontott indikátor-rendszer, akkor ezeknek az iskoláknak a fejlesztése valamilyen módon elkezdődhet. Most a Fővárosi Pedagógiai Intézetben új vezetés van, úgy tűnik, végre konszolidálódik a helyzet, és abban bízunk, hogy a Fővárosi Pedagógiai Intézet megtalálja a maga misszióját abban, hogy a fejlesztést szakmailag koordinálja. Tehát, ha megvan a minősítés, akkor a fejlesztéseket is kidolgozzák és célzottan végzik. Azt gondolom, hogy a legtöbb igazgató örülne annak, ha ez így lenne.

Persze az egész problémának van egy másik gyökere, ami nagyon fontos a számunkra, nevezetesen, hogy az általános iskolából hogyan érkeznek a diákok. Ebben szerintem a fővárosnak nagyon fontos szerepe lehetne, és nagyon sajnálom, hogy ezt a funkciót nem tudja betölteni. Bízom benne, hogy az FPI-vel vagy valamilyen más módon ez is megkezdődhet a közeljövőben. Mert az általános iskolákból már nagyon különböző tudással érkeznek a gyerekek, és ez determinálja őket arra, hogy hova tudnak továbblépni. Azt gondolom, hogy a fővárosnak nagyon fontos szerepe kellene, hogy legyen abban, hogy a kerületi szereplőkkel próbáljon valamit kezdeni, hogy legalább egy asztalhoz ültesse őket. Csak egy példát mondok: a múltkor beszélgettem a VIII. kerületi alpolgármesterrel, ismert, hogy ott a szegregáció milyen mértékű, és ennek következtében gyengébb iskolai eredményekkel jönnek a gyerekek. A VIII. kerületben próbálták ez ügyben tenni valamit. Például becsuktak egy olyan iskolát, amely nagyon szegregált iskola volt, és a gyerekeket szétosztották a többi iskolába. Ami nagyon-nagyon jó kezdeményezés, és ez az egyik fajta megoldás a jövőre nézve. Ugyanakkor még mindig van olyan iskolájuk, amely száz százalékos roma iskola, amit már nem mernek szétbontani, mert azt mondják, ha még több gyereket osztanának szét, akkor már mindenki elmenne azokból az iskolákból, aki nem roma. Ez országos jelenség, így alakul spontán a szegregáció. Egy olyan kerületnél, amelyik a tömegközlekedés szempontjából jó helyzetben van, persze lehetne azon is gondolkodni, hogy a 6-os villamos vonalán elérhető más kerületek iskoláinak részvételével csökkenjen a szegregáció. Nem csak azért, mert a tudományos kutatások alapján tudható, hogy 15–20 százalékos vagy annál kisebb arány esetén az integráció automatikusan és könnyen megy, hanem azért is, mert a többségi gyerekeknek is jó lenne, ha ez a város nemcsak kerületekből állna, hanem találkozna egymással a különböző kerületek különböző hátterű lakói már gyerekkorukban is.

E: Hát igen, de a többségi gyerekek, meg különösen a többségi szülők nem ezt gondolják...

Sz. J.: Azt gondolom, hogy mondjuk kettő roma gyerektől még nem lennének annyira sokkolva. Ezt meg lehetne oldani, és ebben a fővárosnak is lehetne szerepe. Ha a városban integráció történne alapfokon, akkor a középfokú szegregáció is kisebb lenne, és akkor a középfokú sikertelenség is megelőzhető lenne.

E: De erre a fővárosnak nincs semmiféle jogosítványa...

Sz. J.: Nincs jogosítványa, de mint főváros létrehozhatja a kerületeknek legalább valamiféle szakmai fórumot.

E: Van erre szándék a politikusokban?

Sz. J.: Bennem van szándék, és remélem nekik is tetszeni fog ez a gondolat. De hát nagyon nehéz, mert a fővárosiakat a kerületiek nem feltétlenül fogadják el szakmailag. Ami gyakran jogos is, és sok éves ellenérzések, indulatok is vannak az emberekben. Ugyanakkor azt hiszem, minden felelős ember tudja már, hogy a társadalmi kohézió ügyében az első lépéseket az alapfokú oktatásnál kell megtenni.

E: Mi a helyzet az igazgató kinevezésekkel?

Sz. J.: Régebben ez a Közgyűlés joga volt, de a Közgyűlés delegálta az OB-hez. Itt is vannak koncepcióbeli különbségek köztünk. A törvény értelmében nyílt pályázatot jelentet meg a főváros, az OB dönt, de meghallgatjuk a különböző véleményeket. Egyebek között a tantestület szavazása is egy véleménynyilvánítási lehetőség arról, hogy egyetértenek-e az igazgatóval, mint személlyel, valamint a szakmai programjával. A személyről minden dolgozó nyilatkozhat, a szakmai programról csak a tantestület. Ezenkívül megvizsgál-tatjuk szakértőkkal a pályázatot.

Itt is vita szokott lenni köztünk, mert én azt gondolom, hogy egyszerű példával szemléltetem, nem biztos, hogy arról, hogy hol legyen a buszmegálló, az adott buszon aktuálisan utazóknak kell dönteni. Szóval azt hiszem, hogy nagyon fontos információ, hogy a tantestület mit gondol, de még sokkal fontosabb, hogy az OB vagy a szakértők mit gondolnak egy pályázatról. Ennek a problémának van egy másik része is, hogy sajnos nincsen humánpolitikai tervezés, fejlesztés a fővárosban, ami nagyon fontos lenne egy ekkora önkormányzatnál. Tehát embereket kellene keresni és képezni arra, hogy dinamikus, jó, modern igazgatók legyenek, egyre nagyobb számban. Sajnos nagyon alacsony a jelentkezés erre a pozícióra, éppen most számoltam ki a legutóbbit, iskolánként átlagosan 1,3 fő volt. Főleg idősebbek jelentkeznek, van, aki már több mint 25 éve igazgató nálunk. A kormány javaslatára az országgyűlés a 2005. évi költségvetési törvényben rendelkezett a 65 év felettiek közalkalmazotti jogviszonyáról. Ez az igazgatók esetében azt jelentené, hogy 65 év felett nem vezethetnek iskolát. Úgy érzem, ez egy jó kezdeményezés volt, nemcsak, mert több fiatal kapna lehetőséget, hanem azért is, mert talán többen pályáznának az álláshelyekre.

Egyszer-kétszer én már ennek ellenébe mentem, paktáltam az ellenzékkel is, és van egy-két hely, ahova sikerült fiatal, kívülről pályázó jelöltet kinevezni. Igazából nem is bánták meg, többnyire, de iszonyú nehéz volt. Volt rá példa, hogy az igazgató helyettes pályázott a harminc éve regnáló igazgató helyére, és jött véletlenül egy külső pályázó. Ő egészen más kultúrát képviselt, idegen volt a tantestületnek, és félték a váltástól. Nagyon nagy viták után sikerült a külsős fiatalat kineveztetni egy évre. Nem öt évre, egyre átmenetileg. A következő évben már ő kapott többséget, és most is ő az igazgató. A tantestület általában megszavazza 80 százalékban a régi igazgatót, kevesen vannak, akik örülnének a váltásnak. Ebben mindig vitatkozom az OB többi tagjával, mert nem hiszem, hogy az a demokrácia, ha a tantestület szabja meg, hogy ki az igazgató. Nem véletlen, hogy a törvény sem így fogalmaz, és hogy egy rövid időszak után megszűnt a tantestületek joga az igazgató választásra. Minden kutatás azt bizonyítja, hogy az igazgató nagyon fontos, abból a szempontból, hogy mi történik egy iskolában. Úgy érzem, nem vizsgáljuk eléggé az igazgatók hatékonyságát, eredményességét, és nem vesszük eléggé figyelembe a kinevezésekkor sem.

Az oktatásügyi vezetőképzsés és vezető fejlesztés nagyon komoly dolog kellene, hogy legyen. Mi az igazgatóinktól megköveteljük, hogy legyen megfelelő végzettségük.

Azt hiszem, hogy a megszerzett oklevél nem elegendő, folyamatos, divatosan szólva, élethosszig tartó tanulásra lenne szükség.

E: Milyen az OB és a szakapparátus viszonya?

Sz. J.: Most egy fiatal munkatárs vezeti az Oktatási Ügyosztályt, és a magam részéről ennek nagyon örülök. Az ügyosztállyal nagyon jó a kapcsolat, szakmailag jól felkészült emberek dolgoznak ott, a referensek jól ismerik az intézményeket. Az új ügyosztályvezető egy koncepciózus fiatalember, aki jól ismeri a szakmát, olvasott, tájékozott, korábban igazgatóhelyettes volt. Tehát én azt gondolom, hogy az ügyosztály nagyon jó. Külön meg kell említeni a gyermekvédelmet, mert mindez a gyermekvédelemre ugyanúgy vonatkozik. Sőt, talán bizonyos szempontból még inkább.

E: Milyen feladatai vannak az OB-nek a gyermekvédelemben?

Sz. J.: Ugyanazok, mint az oktatásban, mi vagyunk a fenntartók. Azon az ügyosztályon is nagyon felkészült, szakértő emberek dolgoznak. A gyermekvédelmi törvénynek megfelelően a nagy intézményeket lebontottuk, és lakásotthonokká alakítottuk át. De van ezzel is egy probléma, ami engem mélységesen nyomaszt. Nagyon sok gyermekvédelemben vett gyerek jár az enyhe fokban értelmi fogyatékosok iskoláiba. Ez egyébként az oktatási ügyosztály ügye is. Pár évvel ezelőtt alakult ki az a tendencia, hogy az OB közoktatási megállapodást köt alternatív intézményekkel, ahol a nehezen kezelhető gyerekeket fogadják. Akkor ez nagyon progresszívnek és nagyon jó megoldásnak tűnt, de most már látható, hogy nem az, mert ez a szegregációnak az egyik gyakori formája. Ezek a gyerekek valójában nem értelmi fogyatékosok, és ezt a problémát inkább az átlagos általános iskoláknak a fejlesztésével kellene megoldani. Jobb lenne, ha integrálnánk őket, és az átlagos iskolákat próbálnánk befogadókká alakítani.

A tanároknak felkészülteknek kellene lenni arra, hogy differenciáltan tudjanak oktatni. Amit egyébként, amikor kijönnek az egyetemről, még tudnak, de elfelejtenek, mert nem gyakorolnak, hiszen nem ilyen a rendszer. Abba az irányba mentünk, hogy aki dislexiás, túlmozgásos vagy kicsit más, mint a többiek, az menjen a különleges nevelési igényűek iskolájába, de legalábbis külön a többségtől. És akkor az általános iskolákban megmaradnak azok, akik mind egyformák meg helyesek, és tudunk velük eredményeket elérni. De ha jön egy másfajta gyerek, akkor azzal nem tudunk mit kezdeni, és nem is akarunk, mert a rendszer ezt nem követeli meg. Most hallottam, hogy a XII. kerület egyik iskolájában volt egy tüntetés. Tüntettek a szülők, és két napig nem mentek a gyerekek iskolába, mert azt akarták elérni, hogy egy rossz gyereket távolítson el az igazgató az iskolából. Ez egy örület.

E: Beszéljünk egy kicsit a kerületei és a fővárosi OB-k viszonyáról. Van-e egyáltalán bármiféle kapcsolat?

Sz. J.: Gyakorlatilag nincsen, holott ez nagyon fontos dolog lenne, és én nagyon szeretném, ha lenne. Lehet, hogy ez nem is politikai feladat, nem a politikusoknak kellene egymással a kapcsolatot keresni, hanem talán először az ügyosztályoknak, meg a pedagógiai szolgáltatóknak. Én ezt már felvettem a Fővárosi Pedagógiai Intézetnél, és más fórumokon is fel fogom vetni. Ez nagyon fontos lenne, de jelenleg az oktatási bizottságok szintjén semmilyen egyeztetés nincs.

E: Van-e még olyan terület, amellyel elégedetlen vagy?

Sz. J.: Igen, de nem azért vagyok elégedetlen, mert ilyen a természetem. Azt gondolom, hogy minden szervezet akkor működik jól, ha önkritikus, és próbálja javítani saját magát és a munkáját. Engem pl. különösen bánt, hogy a felnőttek oktatásában csekély mértékben veszünk részt. Sajnos ez a törvényalkotás hiányossága, mert ezzel kapcsolatban nincs kötelező feladatellátás. Pedig én ezt nagyon fontosnak tartanám, és meglenne a kapacitás is sok intézményben. Nagyon sok felnőtt lakik ebben a városban, akinek nincs

meg a 8 osztálya, vagy 8 osztálya van csak, és az ő továbbtanulásuk fontos dolog lenne. Ez az iskolák, a tanárok kapacitásának a kihasználása szempontjából is jó lehetne. Amikor racionalizáláson gondolkodunk, akkor mindig azt gondolom, hogy fontos racionalizálni, mert csökken a gyereklétszám, de be kellene hozni a „life long learning” szemléletet az iskolákba.

E: Erre van fogadókészség a fővárosban?

Sz. J.: Nincs jogunk odamenni az iskolákhoz, és azt kérni, hogy módosítsátok az alapító okiratot és tanításot olyan felnőtteket, akiknek nincs piacképes végzettségük. Én azóta próbálom népszerűsíteni a felzárkóztató oktatást, amióta itt vagyok, de egyetlen egy iskolában sem megy. Pedig sok intézményben nagy jelentősége lehetne a profilszélesítésnek, nemcsak a pedagógiai kultúra fejlődése miatt, hanem ilyen módon kapcsolódni lehetne az élethosszig tartó tanulás világához. Sokat segítene a gyerekek iskolai sikerességében is, ha a szülők, nagyszülők is tanulhatnának. Ha azt kérdezed, hogy mivel vagyok elégedetlen a saját munkámban, akkor ez az a terület. Nincsen lehetőség, és nincs olyan légkör, hogy ezt megoldjuk. Azt gondolom, hogy ez a jogszabályalkotók felelőssége is. 85-től folyamatosan a decentralizálás irányába megy a rendszer, és most már olyan szintű a decentralizáció, hogy ez az ellátás problémáihoz vezet, mind a minőségi kontroll, mind a feladatellátás tekintetében. Ha más országokat nézünk, azt lehet megfigyelni, hogy a legkülönbözőbb típusú oktatási rendszerekben is próbálnak egyfajta külső minőségbiztosítást bevinni, és egyfajta egyensúlyát megteremteni a centralizációnak és a decentralizációnak. Ez így van Németországban és így van Angliában is. De nálunk ez abszolút tabu, az iskolai autonómiát nem lehet megkérdőjelezni.

E: Várható-e bármiféle változás a jövőben?

Sz. J.: Meggyőződésem, hogy az új ügyosztályvezetőnek köszönhetően komoly változások várhatók. Komoly változások lesznek az intézmények értékelésében is. Ezt már elhatároztuk. Bízom benne, hogy a PISA vizsgálat hatása is el fog érni iskolai szintre. Nagyon szeretném, ha a fővárosban szembenéznénk a PISA mutatóival. Először az önkormányzat, aztán az iskolák szintjén. Meg fogjuk vizsgálni az iskolák eredményeit, és bízom abban, hogy a Pedagógiai Intézet mostani átalakítása segíteni fog ebben. Megnézzük pontosan, hogy melyik iskolában milyen eredmények vannak, és ahol rosszak az eredmények, ott fejlesztési tervet kell készíteni, és ki kell kényszeríteni a fejlesztést, mert ez a választók iránti kötelességünk.

Az interjút Matern Éva készítette

„A törvényileg meghatározott feladatokhoz nincsenek hozzárendelve a források”

Balczó Zoltán a Fővárosi Közgyűlés Oktatási Bizottsága alelnöke (Jobbik Magyarországért Mozgalom)

Educatio: Kezdjük a bemutatkozással.

Balczó Zoltán: Végzettségemet tekintve villamosmérnök vagyok, a Budapesti Műszaki Egyetemen végeztem 1971-ben. Némi ipari gyakorlat után 1975 óta, immáron 30 éve a Kandó Kálmán Műszaki Főiskola oktatója vagyok. Az integráció után ez a Budapesti Műszaki Főiskola egyik kara lett, ahol főiskolai docensként dolgozom. A közoktatással, szakoktatással 1994-ben kerültem kapcsolatba, amikor a MIÉP listáján fővárosi képviselő lettem, és az oktatási bizottság tagja az 94–98-as ciklusban. 1998 és 2002 között